

Víctima: Joan Gelabert Vallori
Autoria: Libertario

El meu colorin

A la memòria de Joan Gelabert Vallori

L'any 1938 la nostra família només desitjava viure amb dignitat i respecte, no ambicionàvem altre cosa; dignitat i respecte era tot el que demanàvem.

En una de les moltes vegades que el meu pare va sortir de la presó, jo tenia un *colorin* engabiat que era un gran cantador i jo li tenia molta estima. El meu pare em va dir:

— Libertario, per què no l'amolles? No saps l'alegria que tindrà quan se senti lliure, jo sí que ho sé.

El mateix horabaixa li vaig obrir la porta i l'ocellet no va destorbar-se amb sortir i allunyar-se. Vaig deixar la porta oberta per si volia tornar. El meu pare m'havia contat que alguns presos, sobretot de la península, ploraven quan els comunicaven la llibertat: la majoria no tenien ni treball ni recursos per poder subsistir i haurien de robar per sobreviure, i molt probablement tornarien a ser tancats.

El meu colorin, solet, va tornar a entrar a la gàbia. Ell tampoc coneixia el camí de la llibertat, no sabia on trobar menjar i dins la gàbia ho tenia segur. L'hi vaig contar al pare.

— Deixa-li la porta oberta, ell sabrà quan ha de marxar —em va dir.

Amb la porta oberta i menjar i aigua, un bon dia, el meu colorin ja no va tornar. Segur que va aprendre a gaudir de la llibertat i que la força d'aquesta seria superior a l'abundància del menjar. Així que em vaig quedar sense colorin, però per si un cas tornava i durant molt de temps li vaig deixar la gàbia oberta amb menjar i aigua.

El meu pare també tenia la porta oberta, però li tancaven només entrar, una vegada i una altra. Entrar era fàcil, però sortir era mal de fer. Ell no podia allunyar-se com el meu colorin, la seva llibertat depenia de la llibertat dels altres; quantes vegades li vaig sentir dir que ell no seria mai lliure mentre hi hagués un sol oprimit.

Li solia dir a la mare:

— Carme, quan surti cercaré una barqueta i tots els diumenges amb els nins anirem a pescar.

Un metre ens separava del nostre pare, un metre de distància separat per uns barrots a cada finestra i una espessa reixa. Quan el nostre pare ens parlava de la barqueta, la mare amb el rostre somrient i els ulls fixos a la cara del pare li deia:

— Joan, tu creus amb el que dius?

— Sí, Carme, ja ho veuràs.

Mon pare no va poder, com havia fet el colorin, allunyar-se de la gàbia i li va ser impossible complir la promesa. La meva mare no pujaria mai en aquella barqueta. Cada diumenge amb els nins aniríem a pescar... sols recordo tres o quatre vegades que amb el pare anàrem a passejar pel camp, una a la Font Santa i una altra un poc més lluny.

Cada dia li seguiríem portant la senalleta amb el menjar, el més calent possible, sempre procuràvem que el primer fos per al nostre pare. Nosaltres estàvem orgullosos d'ell i mai vàrem tenir vergonya amb dir que era a la presó, coneixíem la causa i presumíem d'ell.

De nin em passava hores i hores amb la mare, ella se sentia sola, els meus germans eren majors i tenien coses que fer, jo amb sis o set anys em sentia a gust amb la seva companyia. Tenia una senalla plena de retalls petits de roba de tots els colors i si havia de fer algun cosit, em deia:

— Tario, cerca un tros de roba que vagi bé amb aquesta.

Així ella aconseguia dues coses: rompre la seva soledat i, el més important, apartar-me del carrer. Els dos a l'habitació amb un tros de manta gastada ens tapàvem les cames per llevar-nos el fred. Totes les converses que teníem eren sobre el pare, a mi m'encantava parlar d'ell i sempre li demanava el mateix:

— Es papa, per què esta a la presó?

Al carrer em deien que per ser roig, i jo no ho entenia.

— El teu pare està a la presó sols per demanar pa i treball —em contestava la mare.

Pa i treball, pensava jo, i em sentia orgullós d'ell. La mare em contava anècdotes del pare, sabia que m'agradava molt. Aquesta és una d'elles:

Una vegada, el pare feia de picapedrer a un convent de monges que hi havia a l'avinguda Argentina, estava arreglant el terrat. Va pujar la superiora i li va dir:

— Mestre Joan, per què tapeu els forats de la paret? els vespres hi venen ocells, entren pels forats i els agafem per menjar.

— Germana, li pareix que està bé agafar els ocellets que cerquen refugi a la casa de Déu i que acabin a la paella?, li va contestar el pare.

Ma mare reia, i parlava i parlava. Jo li tocava els genolls perquè baixés dels niguls, em mirava i amb les seves manetes acariciava la meva cara, estrenyent-la contra els seus pits, al temps que em besava el front. Volia impedir que li veiés els ulls plens de llàgrimes, sempre va intentar que els més petits de la casa, en Galileo i jo, no la veiéssim plorar. Vaig arribar a conèixer molt bé el meu pare sense quasi haver-lo vist.

La vertadera revolucionària va ser ella. Ma mare, pobreta, mai no va aconseguir cobrar pensió de viduitat perquè el pare no havia cotitzat el temps que va estar a la presó. La

pobre va ser catòlica tota la vida i, sempre que va poder, practicant. Tenia fe amb el seu déu, però aquest es va oblidar d'ella, estava molt entretingut per aquella època dirigint el seu exèrcit.

El 1950 jo tenia disset anys. El meu pare es trobava al llit, feia vint-i-nou dies que havia tingut una embòlia cerebral i a les sis del matí la meua mare ens va cridar:

— Nins, el vostre pare ha caigut del llit.

Després va pegar uns cops a la paret, ja que el meu germà Toni, que ja era casat, vivia a la casa del costat. En uns segons va ser a casa. Els tres amb molta cura posàrem el pare al llit, ell sols va poder dir:

— FAI...

Després ens mirà un per un i... Els tres ens posàrem a plorar. Munpare... munpare... La mare no plorava, seguia arreglant-li els cabells cap enrere i besant-li una vegada i un altre al front, al temps que li deia:

— Ja has trobat la teua llibertat, ara a la fi et deixaran descansar...

I seguia besant-li el front. Els meus germans i jo ploràvem sense consol cada un a un racó, no teníem ganes de parlar, no teníem res que dir-nos, sols miràvem la nostra mare, la seva fortalesa i temple, era com si ens volgués transmetre la seva força. A cada moment tenia un de nosaltres al seu costat, que abraçava i besava, mumare. Mumare...

Jo pensava que el meu pare no se'n havia anat, sols havia deixat la gàbia buida. Estic segur que, com el meu colorin, havia trobat el camí de la seva llibertat i tal vegada el món que tant va cercar i pel qual tant va lluitar i patir, no sols per ell, sinó per ser repartit entre tots.

En **Joan Gelabert**, el meu pare, no demanava massa: sols **dignitat** i **respecte**. Jo estava segur i convençut que, com tantes vegades, el tornàriem a veure i ja no darrere aquells freds barrots.

Segur que ens esperarà al final del camí en aquella barqueta que tantes vegades va prometre a la nostra mare. Cercaré una barqueta i amb els nins cada diumenge anirem a pescar; això és el que ens deia, amb què poca cosa es conformava aquell **roig**. El meu pare era diferent i nosaltres també ho som. Si al final hi ha un déu esper que tengui en el seu regne el meu estimat colorin; és igual si la gàbia es vella, sols deman que sempre tengui la porta oberta.

El color de la pell del meu pare era gairebé morat quan va morir. Sí, morat per les tortures rebudes. El seu cor i el seu pensament tenien el color de la llibertat, això mai li pogueren llevar. Mon pare, ma mare i el meu colorin tenien i tenen un color preciós i radiant que ja voldrien tenir per a ells molts «camaleons», ja ho crec que sí.

Libertario

Palma, juliol de 2008